MARIN SORESCU

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

(Aproape teatru, aproape poeme, aproape poveşti)

EDITURA TINERETULUI

MARIN SORESCU

UNDE FUGIM DE-ACASĂ?

(Aproape teatru, aproape poeme, aproape poveşti)

EDITURA TINERETULUI

LUMEA - FORMAT MIC

Dă-ne, soare, zilnic papucul tău cald să putem ieşi pe asfalt. Că atunci cînd nu trec maşini noi desenăm pe el găini. Găini măiestre, ale căror ouă nu se şterg cînd plouă. Ba, din contră, din ele, clocite bine, ies copaci, veveriţe şi albine. În fiecare zi, pe un kilometru de trotuar stricăm un kilogram de var. Începem cu portrete de mîţe şi alte animale pînă ajungem la triunghiuri şi linii goale. Facem fel de fel de cercuri şi pătrăţele şi nu mai lăsăm nici o figură să intre în ele. Le păzim o zi-ntreagă ca nimeni să nu le-nţeleagă. În noi în fiecare sforăie netrezit un pictor foarte mare. Unul, nedescoperit pînă acum niciodată, ca o ciupercă nerăsărită şi nemîncată. Şi de-aia toată ziua, în genunchi, pe asfalt, lucrăm, pentru că vrem să-l lansăm.

Dar de-o fi pictor sau ba, noi om desena şi aşa. Chiar dacă ursul nostru n-are decît o labă, se vede că e un urs de treabă.

Deşi sîntem copii, operele noastre sînt pline de economii. Iată, pentru atîţia oameni desenaţi aici cu creta, vede acelaşi ochi de soare, care face naveta. Azi la mine, mîine la tine. Astăzi se uită cu el iepurele care mustăceşte fericit şi dă din urechi, mîine aceste frunze de stejar, perechi.

Noi ne căznim numai ca totul să fie frumos, pe sus şi pe jos. Dacă zboară pe cer doi porumbei şi-un cocor, punem mîna pe umbra lor. Aşa îi avem mereu lîngă noi, cocorul şi porumbeii amîndoi. Apoi, din cînd în cînd, mai luăm animale, pasări şi din gînd. Cînd zgîriem o figură nouă, nemaivăzută, cine ştie ce ciudat nagîţ sau nagîţă, parcă sugem din cea mai dulce ţîţă. Parcă muşcăm din visul de azi-noapte, cu dinţii noştri de

lapte.

Ce, parcă n-am văzut cu ochii goi că desenaţi ditamai oameni mari şi voi? Faceţi toată ziua pe drum tot felul de gînduri din fum: o casă, un vapor care pluteşte pe un nor. Chiar mă întrebam eu cîte-odată: unde s-or fi ducînd toate aceste desene, nene? Aş vrea să pun mîna eu, unul, pe tot ce-a desenat cu fum omenirea, de cînd s-a inventat tutunul. Aşadar, ne întrecem şi pe această cale: voi pictaţi cerul, noi pămîntul de la aer mai la vale. Noi ne jucăm foarte gravi, gîndindu-ne că pămîntul e făcut pentru zugravi. Iată, un munte de var ne-a ajuns pentru toţi cîmpii. Au mai rămas fără păsări, cai şi stele: gardurile si, pe alocuri, stîlpii. Mîine dimineaţă la ora şase trecem şi la case.

SCAMATORII, SCAMATORII, SCAMATORII

Aţi văzut voi, copii, un om care mănîncă săbii de trei ori pe zi ? Şi care scoate un porumbel, soarele şi tot cerul dintr-o batistă? N-aţi văzut, puneţi-l pe listă. Dar ursul care a învăţat carte şi spune la toată lumea că vrea să urmeze mai departe? Ştiţi cum se face să dispară în ceaţă un borcan cu dulceaţă?

Tii! Dar multe nu ştiţi voi, copii! Repede la circul cel mai înalt să vă îmbogăţiţi cunoştinţele în asalt. Aici e ca la teatru, înţelegi totul dacă eşti cu ochii în patru. Cîntă muzica, spectatorii au înlemnit: programul e nemaipomenit. Un om pescuieste, aruncînd undiţa în sală, ca în iazul de la moară. Din coafura unei doamne frumoase a scos două broaşte ţestoase, iar din sufletul unui vecin a pescuit un rechin. Să nu credeţi că toate acestea sînt minciuni sau că, doamne fereşte, la circ se întîmplă minuni.

Acrobaţii aceştia, care se dau peste cap în aer, pot sări aşa fiindcă sorb multă cafea. Eu — las’ că-s şi mai uşor — dacă beau două cafele, zbor! Mă ţine atmosfera ca pe aeroplan şi acriu poezii pe tavan. Atenţie, urmează un număr interesant: dansează un elefant. Dansează singur, maimuţele l-au refuzat; mi se pare că le-a călcat pe picioare. Şi acum, aoleu, un om bagă capul în gura unui leu. Doar Emil zîmbeşte iară: „Hm, e leu doar pe dinafară. C-am mai văzut eu un urs alpin şi-n el era unchiul Marin”. Să ştiţi că la circ animalele nu sînt de pîslă sau de plută, ci sînt autentice, sută la sută. Leul l-ar mînca pe omul acela într-o clipită, dar e dresorul lui şi nu poate să-l înghită. Şi apoi l-au învăţat părinţii: dacă mănîncă prea mulţi oameni i se strepezesc dinţii.

Bum! Bum! A apărut fachirul dintr-un nor de fum.

Fachirul e un om extraordinar — dacă vrea ne bagă toată fericirea în buzunar. El e spaima aricilor, fiindcă îi place să doarmă numai pe ace.

O, dar am rămas singuri. Toată lumea a plecat, că programul s-a terminat. Şi n-o să se mai dea o dată numai fiindcă am rămas noi, cu gura căscată. Aşa că mergeţi acasă, închideţi bine uşile şi, dacă vreţi, faceţi şi voi circ cu păpuşile. Scufiţa Roşie şi încă vreo cîteva domnişoare sînt bune dansatoare. Iepuraşul de catifea va face salturi mortale în gura celorlalte animale. Pisica se va împrieteni la cataramă cu — săraca — rîndunica. Dacă o să vi se pară prea mică trupa, priviţi-o numai cu lupa. Aşa o să puteţi vedea cele mai grozave animale din pădurile ecuatoriale.

LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ

... Grădina zoologică e un fel de magazin de jucării, unde tigrii, girafele şi leoparzii sînt vii. Rogi lupul să te ia puţin în cîrcă şi cînd colo te mănîncă. Hei, ca pe Scufiţa Roşie te-ar mînca, cuşca dacă l-ar lăsa. Dar, vedeţi, aceste cuşti de fier, sau colivii, sînt ca nişte bunicuţe ale lor: au grijă să nu facă prostii. Copii! lăsaţi un pic gălăgia. Faceţi acum cunoştinţă cu zoologia. Iată aici repre-zentanţii mîndrei faune, care ştiu să urle, să ragă, să zbiere şi să schiaune. (Dar, miraţi-vă mai încet, dragii mei, că asurziţi aceşti lei.) Oriunde întorci capul vezi un şarpe sau un leopard, care sare peste un gard. Iată tigrul adus din Bengal cu cheltuială. Toată blana de pe el e naturală. Mirela, acela nu se strigă „cuţu-cuţu”, că e struţul. Balaurul care se prăjeşte pe nisip e crocodilul, iar bazinul de lîngă el e Nilul. Elefantul care vă priveşte ursuz e întrebuinţat în loc de troleibuz. Încaleci pe el dimineaţa şi pleci la şcoală, mergînd o mie de staţii prin pădurea ecuatorială. Sahara e o regiune şi mai dificilă. Pe acolo circulă numai această cămilă. Orişiunde ar pleca, îşi ia întotdeauna apă cu ea, aşa cam la vreo două-trei butoiaşe; cred că în cele două cocoaşe! (Fiindcă-i limpede ca bună seara: nu poţi şti cînd curge apa în Sahara!) Cangurul, uite, are blana roşă. Ca să nu-şi piardă puii, îi poartă cu el într-o sacoşă (că i-a mai pierdut odată, i-a căutat Australia toată). Lupul trăieşte în haite şi pe la noi. Mănîncă dimineaţa oi, la prînz oi, şi seara tot oi. Din cauza acestui meniu fix, umblă oamenii după el prin păduri, cu puşti şi cu topoare, să-l cam omoare. Ursul polar poartă, ca un moş, cojoc şi fular. Îi e ciudă că aici nu-i aşa ger şi-ar intra într-un frigider. Ce să vă mai arăt? Rinocerul? Dromaderul?

Grădina zoologică e foarte frumoasă, dar eu zic să mai mergem şi-acasă. E tîrziu: a sunat şarpele cu clopoţei de ora trei. Şi animalelor nu le place sa mai întîrziem pe-aici după orele lor de servici. Ş-apoi, cei urîţi or fi venit de la lucru acasă şi acum ne aşteaptă la masă. Şi e musai pînă mîine în zori, să le povestim totul, măcar de-o sută de ori. Cum a fost, cum a decurs toată treaba... Altfel, înseamnă c-am văzut atîtea jivine degeaba.

CUNOŞTINŢE PESTE CUNOŞTINŢE

Uite, animalele nu mai stau în cuşti, deoarece sînt domestice. Adică toate sînt animale civilizate. Aşa că e bine să nu vă strîmbaţi la cai sau sa scoateţi limba la oi, că rîd de voi. Este un animal foarte folositor vaca, şi ce suflet bun are, săraca. Să vă mai spun că şi purceluşii folosesc foarte mult săpun? Ei ştiu cu toţii mai bine decît unii dintre voi că nu te poţi spăla cu noroi. Toate oile pe care le vedeţi dincoace formează o turmă (Mirela, iar ai rămas în urmă!). Şi oile lucrează lapte, brînză şi smîntînă. Dar datoria lor de căpetenie e să ne dea flanele de lînă. De altfel, să vă spun drept, lor nici nu le place să poarte vara cojoace. Singure merg, o dată pe an, să se tundă la cioban, cum mergeţi voi cei mai mici la „Ciufulici”. Numai că oile nu au pretenţia, cînd le taie laţele nenea Stan, să le pună călare pe un lup sau pe un aeroplan.

Oile ştiu munţii noştri pe dinafară, că ar putea să vorbească despre ei la şcoală.

Auziţi vuietul ăsta ca de grădiniţă de scandalagii? Ne-apropiem de pasări. Tii! Tii! Răţuştele iar se ceartă pentru jucării! Dar pe voi vă rog să fiţi cuminţi. Puii pe care-i vedeţi aici încă nu sînt fripţi. Uitaţi-vă bine: cu cîtă poftă ciugulesc ei vitamine. Găina care se plimbă printre ei, cu atîta falâ, e o cloşcă, adică o incubatoare naturală. Ea a tot dat ocol cuibarului şi are bunătatea să clocească singură ouăle, cînd se întrerupe electricitatea. Năzdrăvanul ăsta roşu, l-aţi ghicit, este cocoşul. Găinile îl urmăresc pas cu pas, pentru că e singura pasăre cu ceas. Dar ceasul lui nu se vede, întrucît îl poartă undeva în guşă ori în gît. De fapt, e un deşteptător mai mare pe care-l pune să sune cînd soarele răsare. Aşa. Am ajuns şi la lac, unde fac raţele

cele bătrîne „mac-mac” şi unde gîştele se scaldă şi fac şi ele toate boroboaţele. Vedeţi gîştele şi raţele? Arză-le-ar focul să le arză! Stau pe apă ca pe varză! Şi toată ziua (vezi că le sperii!) beau doar apă, ca şoferii. Şi pentru că a venit vorba: unde-o fi maşina aia? Că nu ne-o fi luat-o gaia? Dar nouă tot nu ne pasă. Avem cu ce merge acasă, să nu-ntîrziem de la prînz: încălecăm pe cîte-un mînz.

FUGĂ CU MINGEA

O curte mare, cît cuprinzi cu privirea, unde bat mingea oamenii în toată firea. Deşi, în general, ei nu sparg geamuri, sau mai ştiu eu, vreun cristal, se strîng în jur tot felul de vecini şi ţipă la ei a scandal.

Dar să fim atenţi la jucători, care sînt formidabili (uneori). Joacă atît de frumos, încît creşte iarba sub paşii lor, jos. Atunci pe tot stadionul trec fîorii, ca toamna printre nori cocorii. Dau atît de tare în minge, încît fiecare lovitură înseamnă gol, sau ceva asemănător. Chiar şi luna provine de la un şut. Este o minge care n-a mai căzut. Unele mingi aruncate aşa, se prind pe cer, naiba să le ia! O, staţi puţin, că mi-am adus aminte! Nu-i adevărat ce v-am spus mai înainte. Nimeni aici nu ţipă şi nu plînge, zgomotele astea vin tot din minge. Că ea e plină, măi băiete, cu tot felul de vaiete.

Şi cînd o atinge cu piciorul nenea Ion, vaetele se varsă pe stadion. Uitaţi-vă acum în jur; oamenii aceştia sînt muţi, v-o jur. Pe ei niciodată n-o să-i auziţi strigînd, iar dacă se-ntorc acasă răguşiţi, să ştiţi c-au răguşit în gînd.

Şi acum o fază pentru care toată săptămîna rîndunica se va nesuferi cu pisica. Un jucător plimbă mingea cu capul şi pe picior, ca un jongleur. Ca fulgerul a înaintat, dar în faţa porţii s-a-mpiedicat. Sîntem în minutul 27, către el zboară lin un stol de sticle de bere şi lapte. Se poate spune, din acest punct de vedere, că pe stadion curge lapte şi bere.

După cum vedeţi, şi oamenilor mari le cam place să se joace. Fotbalul ăsta, cu toată zarva, e un fel „de-a baba oarba”. Adică jucătorii noştri parcă — aoleu! — dau în minge legaţi c-o basma la bombeu (în loc de

ochi). Nu le fie de deochi! În alte părţi, oamenii se luptă cu taurii cei ţepeni în copite şi cu coarnele pe gresia lunii ascuţite. Cum voi vă jucaţi „de-a v-aţi ascunselea”, jocul ăla s-ar putea numi „de-a v-aţi împunselea”. Iar mai demult, în loc de minge, se aduceau tigri ori fioroşi lei şi tu trebuia să dai cu piciorul în ei. Atunci venea la stadion prea multă lume, de-aia din cînd în cînd se dădea drumul la lei direct în tribune. Numai aşa oamenii se hotărau să mai părăsească jocurile, luînd drumul casei şi al cetăţii, ca să facă istoria antichităţii. Dar ce vă tot vorbesc mereu, cînd nu mă aud nici eu? În urechea mea cea stîngă cineva a început să plîngă. Şi-n urechea mea cea dreaptă o talangă se deşteaptă.

MAREA, O APĂ FOLOSITOARE

Marea este şi pentru cei mici, nu numai pentru părinţi şi bunici. Şi la urma urmei, ei nici nu ştiu să se joace ca voi pe plajă, în nisip, în fel şi chip, făcînd palate în care, pe furiş, intră scoicile prin acoperiş. Părinţii toată ziua ar vrea să vă culce. Să vă spun un secret: ei au venit la mare numai ca să vă încurce. Aşa le merge gura: „Ce faci?” „Unde te duci?” „Stai aici!” Mai rău ca la bunicii care s-au făcut mici. Dar acum aţi venit cu mine şi eu, ştiţi, nu fac scandal. O să vă explic marea, val cu val.

Marea este o apă folositoare. Ea se întinde de aici şi pînă în zare.

Se întinde şi mai departe, fireşte, dar marea aia nu se vede şi nu ne priveşte. Vapoarele alunecă pe apă: fîş, fîş, ca la un fel de săniuş. Dar mai bine dacă priveşti, vezi că alunecă pe peşti. Peştii sînt aici mulţi ca iarba. Şi cresc singuri, cum îmi creşte mie barba. Unii dansează, alţii au pene de papagal şi cîntă pe lîngă Insula de Coral. Prin alte ape, rechinii umblă la ei cu ferăstraie şi, dacă te prind te taie. Unde este apa mai adîncă înoată nişte peşti urîţi, atît de urîţi, că nici ei între ei nu se mănîncă. Porcul de mare rîmă algele pe lîngă maluri, de se fac deasupra valuri. Foca este aproape cît luna. N-am o undiţă la-ndemînă, că acum aş prinde una. Dar mai bine hai să ne urcăm în barca asta pe care o leagănă valul şi să privim Malul. Ştiţi din poveşti că mările toate au pe fundul lor numai palate. Oamenii au acos cu nişte frînghii palatele din mare, să mai stea şi pe pămînt în soare. Priviţi aceste castele, cum curge sarea pe ele... Şi încă nu aţi văzut totul. Cel mai frumos e portul. În port marea scapă printre pescăruşi, ca printr-o plasă. Aici sînt fel de fel de

vapoare, cum avem şi noi pe-acasă. Se suie oamenii în ele, îşi aprind ţigarea şi se joacă de-a depărtarea. Farul acesta — ce înaltă-i e talia! — se vede în toată lumea, pînă la Mangalia.

Cînd marea are vreun necaz în familie, fulgeră şi tună. Asta se cheamă „sezon de furtună”. Atunci pe plajă nu mai stai, sugînd dintr-o rază ultravioletă, ca dintr-un pai. Furtuna trece repede, apare soarele şi noi alergăm către plajă de ne sfîrîie picioarele. Ieşim de prin case şi de sub pălării, ca melcii din cochilii. Dar să ştiţi, copii: ce e prea mult strică în viaţă, cum scrie şi pe borcanul de dulceaţă. Deci să nu-mi staţi toată ziua în soare, că n-aveţi şapte piei pe spinare. Ci să vă uitaţi cum fac plajă valurile, care aleargă iute şi se întorc pe partea cealaltă după două minute.

MUNTELE CEL HODORONC-TRONC

M-am făcut luntre şi punte şi v-am adus de la mare la munte. Mă gîndisem să vă las la Bucureşti şi să v-aduc munţii acolo, într-o traistă de poveşti. Dar cînd să-i fac frumos ghem, munţii n-au vrut să încapă în tren. Au zis ea ei nu se mişcă din aşezarea lor străveche, numai fiindcă sînteţi voi nişte leneşi fără pereche. Acum uitaţi-vă: toţi sînt făcuţi din piatră (care e un fel de prefabricată). Nu ştiu cînd au crescut aceşti şirengari, că omenirea cînd a venit i-a găsit mari. Se opriseră ca nişte elefanţi în zare, cu tot cerul în spinare. Bine că nu le vine în cap să plece acum mai departe, că n-am avea unde să ne dăm la o parte.

Munţii noştri sînt bogaţi ca soarele. Au aur şi argint în toate buzunarele. Creasta aia, care parcă se clatină, cred că e de platină. Unde te-ndrepţi dai de nuiele pentru fluiere şi de buşteni groşi.

Sub pietre sînt cărbuni, cu care desenează locomotivele aburi pufoşi. Au fier, var, sare, dar ce n-au? Chiar şi lupi care fac „hauhau”. Ca să nu mai vorbesc de ape minerale şi alte izvoare: cu ele munţii se spală şi pe picioare. Da, da, nu mai sînt alţii care să le semene. Uite, ne fac semn să intrăm în ei ca-n cetatea lui Cremene.

Cîţiva munţi Carpaţi sînt mai înalţi decît ceilalţi. Cînd se uită în jos, uneori, le vine ameţeală şi-atunci îşi pun comprese cu nori. Căci să ştiţi: munţii sînt cei care dirijează ploile, spunîndu-le norilor: „Ce vă îngrămădiţi toţi aici ca oile? Mă, apă chioară, nu mă auzi? Plouă mai la cîmpie, că mă uzi”.

Năzdrăvanilor, staţi! M-am luat cu vorba şi am uitat să vă spun să respiraţi. Pentru că lumea — să nu vă mire — vine la munte mai mult să respire. Cică aerul

de aici conţine nu ştiu ce vitamine. Şi dacă-l tragi în piept zi de zi, cuminte, te faci sănătos pe şapte ani înainte. Vedeţi stînca aia bătrînă care seamănă cu o mînă? Este mîna fermecată cu care muntele ajută farmacia şi ne ia nouă astenia. (Tăticul ştie ce e aia, cum ştiţi voi de-a puia-gaia). Aşa. Acum am ajuns într-o poiană. Puteţi călca pe iarbă ca pe un covor sau o blană. Dar nu-mi plecaţi singuri prin păduri, aoleu, că munţii au prăpăstii mai mari decît cele pe care vi le spun eu. În ele se ascund jivinele şi îşi înfig brazii rădăcinile. Brazii sînt cei mai buni alpinişti, copii. Se suie pînă în vîrful muntelui fără frînghii.

Pentru voi munţii au şi nişte, ascunzişuri multe ca frunza şi iarba, parcă ar fi fost făcuţi pentru baba-oarba. Te ascunzi colo, după un copac, şi cînd strigi: „sînt gata, Chimiţă!” te găseşte imediat un urs ori o veveriţă. Pentru că toate animalele de care v-am vorbit şi multe alte păsări cu pene stau în munţi ca în cartea cu desene. Nu pot, căci le-aş arăta eu cu degetul de la coadă şi pînă la cioc sau la bot. Ele se joacă de-a pituluşul pe după stîncă şi cînd se prind se mănîncă. Iar acum au fugit de aici, fiindcă ştiu că noi sîntem voinici, şi urcăm către vîrful muntelui, pe poteci, ţinîndu-ne, de ciuperci.

DE-A DELTA DUNĂRII

Delta, după cîte ştiu, seamănă cu lacul cel Cenuşiu, unde pelicanul bătrîn stă toată ziua grav, aşteptînd un fotograf. Ca să-i iasă poza bine, nici nu se mişcă din loc. Şi ţine şi-un peşte-n cioc. Dar, rîdea un guguştiuc, cică peştele-i de cauciuc! Aici, în deltă, vedeţi, pe lîngă foarte mulţi pelicani, mai există şi lişiţe, nagîţi şi cormorani. O, aici sînt toate păsările de pe pămînt (dacă nu şi ceva în plus, adică păsările din Luna de sus). S-au adunat în aceste locuri pline de vrajă, ca să facă plajă. Eu mai cred că ele bat mările şi poienele pînă aici şi ca să-şi arate penele. Pentru că, anual, în Delta Dunării se deschide, pentru o lună şi jumătate, Expoziţia păsărilor neîmpăiate. Nu vedeţi că toate au sprîncenele şi penele care mai de care mai frumos colorate? Unele şi le vopsesc cu verdeaţă de alge din fluviul Gange, altele cu untură de crocodil din Nil, sau mai ştiu eu cu ce boia din Africa. După aceea îşi lustruiesc penele cu un pluş şi îşi fac ciocul cu ruj. Bineînţeles, la sfîrşitul sezonului pasărea cea mai frumoasă primeşte premiu o broască ţestoasă.

Intrăm, acum într-o pădure unde nu cresc mure. Copacilor înalţi, care au în vîrf un pămătuf, li se spune în limba deltei „stuf”. În fiecare dimineaţă, aici e raiul puilor de raţă, de nagîţ şi de bîtlan. Trestiile le ţin loc de tobogan. Se suie unul în capul altuia pînă cînd ultimul ajunge în vîrful trestiei, cea mai înaltă, şi de-acolo alt pui îi dă brînci în baltă. Acolo încep să bea apă — nu ca să se înece, ci, aşa, le place, că e rece. Să ştiţi: păsările astea toate ştiu de mici să înoate. Cineva spunea un lucru nou: că ele ar învăţa să înoate chiar în ou. Cică în fiecare găoace cartea de citire zace, Cînd puiul de raţă învată pe de rost totul, sparge coaja cu

ciocul. Şi cît e el de pui toată balta e a lui.

Ce să vă mai spui? Apa asta, pe care pluteşte plaurul, e scumpă ca aurul. În primul rînd, e dulce, de la cercul de la suprafaţă rotund, şi pînă la ierburile de la fund. Şi apa dulce mult aduce. Unde mai pui aceste păsări şi aceşti pui, aceşti peşti, de care nu ai loc să te-nvîrteşti; şi aceşti brotaci care scot limba la fluturi şi la gîndaci! Vedeţi stuful că-şi scutură pămătuful? Ei, aflaţi că eu, cu o şmecherie, pot scoate din stuf hîrtie. C-am aflat că-n fiecare trestie ce se leagănă peste mîl stau coli de hîrtie sul. Dacă eşti scriitor eşti fericit: cu o trestie de-asta te-ai procopsit. Scoţi tot papirusul din ea seara, şi trestia se umple la loc dimineaţa. Pe o trestie de-asta îţi poţi mîzgăli, cum vrei, toată viaţa.

Şi acum să lăsăm lotca să ne poarte mai departe. Păcat că ea nu poate trece de-a curmezişul prin toate coclaurile şi pe sub tot păpurişul. Dar iată aci un cîrd de bîtlani pescari, cu ciocurile aspre, bătute de vînturi mari. Dacă le dau nişte guvizi, ei o să ne fie ghizi,

Cîte unul, uşor, trecem din barcă pe spinarea lor. Aşa ... E mai bine aşa. Doamne, ce ne vom plimba! N-o să ne rămînă nici o insulă necunoscută, nici una, nici o barză nearătată cu mîna. Ba chiar şi stelele din baltă le vom număra. Şi-n timpul ăsta, lin, lin, pe sub picioare vom simţi cum se varsă Dunărea în mare.

PĂMÎNTUL

Noi n-am fost sub pămînt — dacă-mi aduc bine aminte. Vom da acum o raită, în cîteva cuvinte. Făt-Frumos cobora pe tărîmul celălalt pe o funie de coajă din teiul cel mai înalt. El cobora, cobora, şi teiul se descojea, se descojea. Cînd i se uscau toţi teii ca unul, însemna că gata, i s-a sfîrşit şi drumul. Noi trebuie să găsim însă un loc mai puţin alunecos în jos. Să căutăm locul c*el mai bun* de ducă (numai leneşii dau buzna în pămînt pe unde apucă). Dar pe aici nu văd fîntîni, numai găurici foarte mici. Cum fac furnicile de nu dau în ele, păcatele mele? Iată şi una de şarpe, care cine ştie din ce bea acum lapte. Dar nici ea nu duce decît pînă sub rădăcinile de arţari, iar noi avem gînduri infinit mai mari. Vulpea dă din cap ca o hoaţă mare: ea ştie într-un gard o bortă oarecare. Lasă, intrăm mai bine printr-o peşteră, descoperită acum de mine sub o foaie veştedă. Sînt aici două ferestruici gemene: „Poftiţi înăuntru ca-n ţara lui Cremene”.

Globul pămîntesc văzut din interior îţi dă un alt fior decît văzut din exterior. Sună pietrele pe unde treci, iar de tavan atîrnă lilieci (ca nişte lămpi negre şi chioare care fac bezna să aibă continuare). Au rămas în urmă iarba şi vîntul, sub pămînt e altfel pămîntul. E mai îndesat, mai adevărat. Parcă cel de afară e numai fumul şi putregaiul, *aici* e focul şi jeregaiul. Toate lucrurile de acolo sînt începute *aici,* de la elefanţii circului şi pînă la nedresatele furnici. Vulturul, care prin vîrful cerului zboară, are sub pămînt măcar o gheară. Măcar umbra care-l ţine e pămîntească, ea-l face printre stele să nu se risipească.

Să încetăm o clipă gălăgia din gînd şi să ascultăm cum începe lumea din pămînt. Cum creşte din el lent,

ca o statuie din postament. Ciuruit e acest glob ca un ou, dar la mijloc parcă e nou. Stîlpii de gheaţă şi vetrele de foc stau, uite, la un loc. Cărbunele prinde încet să facă pene, vor ieşi din el cine ştie ce coţofene. Că dintr-un pietroi sărac s-a-ncropit abia un rac. Iar dintr-unul şi mai sărac — un ac. Aurul prin firide-l ghiceşti, ca nişte ochi pentru peşti. Doamne, e extraordinară această peşteră, descoperită sub foaia cea veştedă! Cînd ne vom întoarce la lumină, tot ce aici era abia urzit, vom găsi acolo de mult isprăvit. Va fi frumos, cu cer pe sus şi drum pe jos. Soarele va avea răsărit şi soare-apune şi veveriţele vor ronţăi alune. Pe oameni va creşte barba şi după aceea iarba. Iepurii vor fi goniţi tot pe patru picioare — mă rog, totul exact ca-n poveştile noastre anterioare.

LA CE LATRĂ GRIVEI?

Luaţi-vă de mînă. Gata. Astăzi mergem în Lună. Noi putem părăsi planeta chiar dacă nu e gata racheta. Fiindcă, la urma urmei, o să mergem în Lună pe jos, că e drumul frumos. Ne uităm bine unde se vede o rază care arde subţire ca un pai, şi ne vom ţine de ea scai. Dincolo de zare, poteca o ia drept spre Soare. Acolo dăm drumul baloanelor colorate, luate pentru orice eventualitate. Baloanele se-nalţă, se-nalţă şi ne ridică-n sus ca-ntr-o balanţă. În jurul noatru vom auzi cum răsar stelele, cu un fîşîit uşor, parcă se deschid umbrelele. Luna se va face tot mai mare, şi la urmă ne va răsări exact sub picioare.

Îmi pare bine c-aveţi încredere-n mine şi faceţi întocmai cum v-am spus, ca s-ajungeţi sus. De altfel, iată, am şi ajuns. Bănuiam eu că sînt vorbă lungă să v-ajungă, dar acum — asta-i bună! — nici nu ştiu cînd v-am pălăvrăgit pîn' la Lună. Sîntem pe steaua aia mare de stei, la care latră noaptea Grivei. De ce nu ne-a ieşit nimeni în întîmpinare să ne dea o floare? Fiindcă aici nu sînt flori, nici animale, nici nori. De asemenea, e-adevărat, nu este aer de respirat.

Luna este un pămînt neisprăvit. A-ncercat ea nişte păduri şi nişte ape, dar nu i-au ieşit. Asta-i situaţia, n-ai ce-i face. Va trebui să umplem noi Luna, ce mai încolo şi-ncoace. Odată şi odată, tot trebuia să repare cineva jucăria asta stricată. Eu am susţinut de-atîtea ori: noi, copiii, sîntem cei mai grozavi inventatori. Nu e aer în Lună? Nu ne pasă, am adus de-acasă. Iată, dezumflăm baloanele pe care le-am umplut cu vînt, pe Pămînt. S-a luminat cerul Lunii cu aer... Aşa, acum mai poate omul respira. Şi se mai poate juca. În ţara asta pustie, care străluceşte ca o agrafă nu-s condiţii omeneşti de trai

decît pentru girafă.

Că ea întinde gîtul ei lung în vînt şi paşte iarbă pe Pămînt. Deci, prima etapă de populare a Lunii va fi... care, ghici? Aducerea unei girafe de la cel mai apropiat circ aici. Am şi adus-o eu, chiar în clipele acestea, ca să scurtăm povestea. Acum ştiţi ce e? Uite, mi-a mai venit o idee. Să rugăm frumos girafa asta să ne care într-o săptămînă cele necesare pentru înfiinţarea vieţii pe Lună. Pentru că şi aşa ea tot seamănă cu o macara. Ce aducem mai întîi la noi? Asta vă roade acum pe voi. Trebuie să facem o listă în privinţa asta, realistă. Dintre animale vom aduce numai strictul necesar. De exemplu, lupul nu-l vom aduce, că e... măgar! Şi uite, azi o floare, mîine o privighetoare, azi un căţel, mîine un purcel, azi un ou, mîine un bou, Luna se va umple de verdeaţă, de viaţă pînă poimîine dimineaţă.

LA POLUL NORD

Azi, vă rog să vă-mbrăcaţi într-un timp record: am vreo zece invitaţii pentru Polul Nord. Rugaţi toate mătuşile să vă caute mai repede căciulile, fularele şi mănuşile. Hai, lăsaţi gălăgia şi jocurile, că pierdem acolo locurile. Că la pol ninge foarte tare şi într-o clipă zăpada acoperă orice numerotare Şi s-ar putea întîmpla să ne aşezăm cu un loc mai jos ori mai sus, să ne scoale de pe el un urs.

Acum, pînă una-alta, eu o să studiez harta. Să văd pe unde se ajunge la Polul Nord, într-un timp record. Am şi găsit (din orice încurcătură tot eu să vă scap!): mergem cu tramvaiul pînă la cap. Acolo căutăm o săniuţă, dacă se poate cu ataş, şi-nhămăm la ea doisprezece iepuraşi. (De obicei ei nu trag la ham, dar după puţină reflecţie, vor face pentru noi o excepţie.) Noi vom pocni o dată din biciuşcă şi iepurii vor porni ca din puşcă. A, va fi pentru ei un fleac să străbată nouă păduri, să sară peste nouă munţi şi să ocolească un lac. Din cînd în cînd vom ţipa în urechea lor, să se-audă ca la difuzor: „Hei, mergem bine, nordul e pe-aici, după cum ne învaţă muşuroaiele de furnici”. La un moment dat vom face cruce c-un ren (care înseamnă în limba băştinaşilor „tren’’). Le vom mulţumi urecheaţilor şi, cu mare emoţie, vom schimba mijlocul de locomoţie. Renul ne va duce o zi şi-o noapte, încă o zi şi-o noapte şi, în sfîrşit, vom ajunge la Polul Nord pe data de 7. Acolo ne vom ruga de viscolul păcătos să se oprească oleacă, să ne putem da jos. Trebuie să vă spun că aceste meleaguri se caracterizează prin ger. Clima de la Polul Nord e o climă de frigider. Untul, peştele, carnea, aici, la marginea îngheţată a mării, ating culmea conservării. Poţi să mănînci guvizi şi bibani

proaspeţi de două mii de ani. Focelor, care sînt foarte cochete, le place aici fiindcă par mult mai mici (vreau să spun că arată mult mai tinere). Urşii se conservă în costum alb, de ginere. Dar noi n-am bătut atîta drum să ne conservăm, ci ca să cercetăm.

Fiindcă nimeni n-a studiat oceanul îngheţat cel plin de mistere, din punctul nostru de vedere. Să lămurim o dată pentru totdeauna: unde au dispărut de aici soarele şi luna? Nu cumva au căzut în valuri într-o bună dimineaţă şi s-a prins deasupra gheaţă? Noi am putea face o copcă şi să le scoatem într-o lotcă. Să le uscăm razele ude, într-o seară, la Steaua polară. În sfîrşit, nu putem prevedea totul de azi. Vom proceda de la caz la caz.

Aţi terminat cu fularul şi gheata? Plecăm, sînteţi gata? Aoleu, pînă să vă pregătiţi voi, uite c-a venit polul la noi. A ajuns pînă la munţii de piatră şi fier, l-au văzut copacii cu frunzele mai dinspre cer. L-au văzut ciorile şi coţofenele, care au început a-şi vărui cu zăpadă penele. Acum, că tot aţi pus să umble după mînuşi, haideţi la săniuş. N-o fi chiar ca la oceanul îngheţat, dar, ca să zic aşa, tot e ceva.

ÎNTR-O POVESTE

Fără veste, intraţi şi într-o poveste. Aşa, fără vorbe prea multe, unul după altul, cu mine în frunte. Luaţi-o pe poarta asta pe care scrie „A fost doar odată, ca niciodată”, care ne aşteaptă desferecată. I-am spus portarului că aveţi treabă pe-aici, fiindcă voi sînteţi cei doisprezece pitici. De fapt, sînteţi paisprezece (dacă-o să observe, doi dintre voi spuneţi : „Sîntem rezerve”). Şi mai spuneţi că sînteţi în căutarea Zînei Zînelor, furată de-un zmeu din greşeală, crezînd că e cine ştie ce procopseală.

Atenţie! Aici la fiecare pas te poţi întîlni cu primejdia nas în nas. Uite, parcă ne-ar fi auzit, un balaur s-a şi ivit. Unul, două, trei, patru... are capete şapte. Numai ca să le numeri, pierzi o zi şi-o noapte. Ca scamatorul suflă foc pe nări. Dacă aş avea la mine ţigări, i-aş ieşi în întîmpinare, suflînd şi eu dintr-o ţigare. L-aş învălui cu fumul, n-ar mai vedea nimic şi noi ne-am lua drumul. Dar aşa, fuga a rămas ultima noastră salvare. Luaţi-o voi înainte, că mie mi-e că fug prea tare. E pe urmele noastre, care de frică s-au făcut stele verzi şi albastre. Mirela, aruncă tu acum o gresie, să nu-şi facă balaurul cine ştie ce impresie. Să ştie şi el că noi l-am citit pe Ispirescu Petre şi ştim că apar munţi înalţi, numai dacă arunci în urmă cu nişte pietre. Priviţi-i acum, he, he, he! Munţii au răsărit şi-n vîrful lor sînt oi care behăie. Ce mari sînt, bată-i vina! Eu nu i-aş sări nici cu prăjina. Dar balaurul — cu el te pui? Ar mai sări peste încă un munte, dar nu-i. Nu mai rămîne decît să azvîrl eu pluşul de pantofi, nedespărţitul meu pluş, să se facă în urmă un mare gheţuş! Va aluneca pe el şi va cădea. Ha, ha, ha, dacă-o să-şi spargă măcar un cap tot e ceva. Mi s-a părut, ori l-a trecut şi n-a căzut? E

lîngă noi, cum bine vedem. Opriţi-vă, n-are nici un rost să mai fugim cînd nu mai putem. Balaurul s-a oprit şi el, la un pas. De ce-o fi strîmbînd din nas? Zice:

— Hei, voi sînteţi din povestea Merele de aur? Răsuflăm uşuraţi.

— Bată-te să te bată de balaur! Povestea Merelor de aur e pe aleea cealaltă, frăţioare. N-ai văzut tăbliţa indicatoare? În concluzie, bine c-a fost o confuzie.

Şi uite-aşa mergi şi mergi... Zi de vară, zăpuşeală. Nici tu, troleibuze, care alunecă pe aţe, nici tu, bunici, să te ia în braţe. Pînă cînd... ce sclipeşte acolo în depărtare? Un palat la care nu te poţi uita decît cu ochelari de soare. De altfel, în faţă se află şi trei stejari, în care sînt agăţaţi tot felul de ochelari. Puneţi-vă pe nas sticlele astea colorate — cred că nu-i vreuna lipsă — afumate ca pentru o mare eclipsă. Uite şi-un copac ceva mai măricel. Vă dau voie să vă suiţi în el. Cît mai sus, care mai de care, poate vedeţi ce urmează-n continuare.

GÎŞTELE ÎN AFARĂ DE PERICOL

— Urmează să prindem o veveriţă, strigă Radu, pornind din vîrful unui copac după ea, calare pe-o nuia.

— Ba, palatul, ţipă Mirela, cred că n-ai uitat de palatul acela pe care ne-ai pus să-l căutăm în depărtare cu ochelari de soare.

Eu tocmai aţipisem, că era mult somn acolo pe cîmpie, poate unde la fiecare pas întîlneai o pernă din puf de păpădie. Of, că nici nu poţi să te mai odihneşti cu copiii ăştia, care-ar sta toată ziua-n poveşti! Hai, pornim spre palat, gata, aici la rădăcina copacului, adunarea! Şi să facem mai întîi numărătoarea. Că nu-i mare lucru să se ascundă vreunul dintre voi ca o buburuză, sub o frunză.

Cu cît ne apropiem de palat, auzim tot mai tare un zgomot ciudat. Parcă unui copil de zmeu, fără nici o jucărie, îi face bunicul său mizerie. De fapt, sînt uşile palatului care vorbesc între ele prin scîrţîituri, urlînd ca dintr-o mie de guri. Dăm buzna-năuntru şi încă de la intrare începem să căutăm zmeul c-o lumînare. S-au împuţinat zmeii, dragii mei, în poveştile vechi te-mpiedicai la fiecare pas de ei. Era uşor să fii atunci Făt-Frumos, nici nu mă mir, cu aşa chilipir! Eu zic să ieşim, să fugim repede de aici) pînă nu asurzim. Nu poate fi nimeni, într-un palat ca ăsta nu rezistă nici măcar mătuşile, fiindcă scîrţîie îngrozitor uşile. Aşa, iată-ne din nou la soare, să suflăm în lumînare. Fiind o lumînare focul ăsta mai marele, să-l căutăm pe zmeu cu soarele.

Pe la mijlocul poveştii — cred şi eu — oboseşti şi-naintezi tot mai greu. Faci un pas şi trebuie să-l faci tot tu şi pe celălalt. Noroc că mergem acum pe ciuperci, care sînt atît de dese, încît par asfalt. Simţiţi, măi copii,

şi voi cum creşte drumul sub noi? Asta se vede după pietre şi după furnici, care rămîn tot mai mici. La început pe mine aproape că m-acoperea iarba, acum, uite, ating norii cu barba. Am ajuns lîngă un lac, adînc ca o scorbură de copac. Pe mal stau gîştele, unele numai în piciorul stîng, şi plîng.

— De ce plîngeţi, întrebăm un gînsac, singurul, dintre toţi, care are şi moţ.

— Cum să nu ne jelim, cînd uite ce păţim? Vecinele noastre, ţaţele raţele, ne-au lăsat pe drumuri: au minţit într-una pînă ne-au îngheţat apa, de-au făcut-o cuburi. Sînt două zile de cînd stăm aici pe mal şi nu putem să ne scăldăm. Că în gheaţă nu poţi nici măcar să te uzi, darmite să te scufunzi. Ne-am da măcar de-a săniuşul, dar, una, nu ne şade, două, ce ne facem de labe? Că dacă pe gheaţă le tocim, într-o săptămînă le isprăvim. Şi n-o să mai avem cu ce cutreiera poienele, doar labele nu ne cresc în fiecare primăvară ca pantofii voştri sau ca, nouă, penele. Deci, cum să nu plîngem, copii dumneavoastră, cînd închişi în această situaţie nu putem sări pe nici o fereastră?

Văzînd noi ce mare jale, am ajuns la concluzia că gîştele trebuie ajutate şi nicidecum mîncate. Dacă apa se face bocnă la o minciună de raţă, ea tot c-o minciună se dezgheaţă. Asta a fost părerea lui Radu, fireşte, care în privinţa minciunilor ştie el ce vorbeşte. Dar eu, în timpul ăsta numai ce mă aplec şi montez pe o ramură de salcie un bec. L-am aprins ziua, amiaza-mare, şi lacul a-nceput să se dezgheţe, crezînd că e soare. Gîştele, ga, ga, ga! huştiuluc, în apă într-o clipă. Gînsacul mi-a mulţumit, dîndu-mi o pană dintr-o aripă. Cînd n-o să mai ştii ce să mai spui — zice — cînd te va ajunge năpasta, uită-te o dată la pana asta.

CALUL FERMECAT, DAR NEFERMECAT BINE

Acum, fiindcă pe Zîna Zînelor tot n-am găsit-o, putem porni mai departe. Eu am şi pornit-o. Zmeul care-a furat-o din greşeală, crezînd că e cine ştie ce procopseală, văzîndu-ne c-am plecat pe urmele lui cu dreptul, s-a retras tot mai în adîncul poveştii. Deşteptul. Dar oriunde s-o ascunde, oriunde-o fi, tot l-om dibui! Că, om fi mici, dar (oricine poate să observe) noi sîntem cei doisprezece pitici (în frunte, bineînţeles, cele două rezerve). Chestiunea care ne pune puţin în încurcătură e că aici drumul face o cotitură. Şi se ştie, zmeii cînd fug prind o viteză atît de drăcească, încît le vine foarte greu să cotească. Vom lăsa drumul cel drept, deci, tăind povestea pe una din poteci. Dar nu vă risipiţi ca iepurii care încotro, ho? Mergeţi mai strînşi, aşa, că din moment în moment se poate întîmpla ceva. Vreo întîmplare care să vă lase cu gura căscată de mirare. Şi cel care-o să fie prea la coadă, n-o s-o vadă. Că minunile nu se repetă ca filmul în culori, să-l vedeţi cu bunica, în şapte zile de şapte ori.

Mergem noi, mergem, cînd, deodată, în iarba cea grasă, Mirela dă de un pui de broască ţestoasă. Era supărat foc şi, ca orice copil, plîngea cu lacrimi de crocodil. Zicea că broasca ţestoasă doarme de vreo patru zile sub ţestul ei de-o sută de chile. Şi degeaba ciocăneşte el cu lăbuţele ude, că ţestul e gros şi broasca nu-l aude. Şi uite, n-are cine să-l bage-n seamă, n-are cu cine să mai vorbească, aşa, ca de la pui la mamă. Încercăm noi s-o trezim, dar ţi-ai găsit! Poţi trezi un pietroi adormit? Ne-nvîrtim în jurul ei pînă cînd lui Ilie îi dă prin gînd să-i pună o sonerie. Cînd a fost gata, a doua zi în zori, i-am spus puiului să sune

de-o sută de ori. La a nouăzeci şi noua oară, broasca a scos capul afară. Mare i-a fost bucuria cînd şi-a văzut odrasla jucîndu-se cu soneria. „Adio somn — a zis — n-o să te mai întîlnesc ! Drumeţilor, vă foarte mulţumesc!” Am plecat lăsînd găligie în jurul ei ca-n jurul şarpelui cu clopoţei. Dar nu făcusem nici o sută de paşi în continuare, cînd un vultur s-a repezit şi-a luat broasca în gheare. Cu ea, nemaipomenit, uite tocmai în vîrful cerului s-a suit. De-acolo o s-o arunce, cum aruncă jucătorii discul, să-i spargă platoşa groasă şi-apoi s-o sfîşie cu pliscul. Hai să strîngem flori şi frunze, să le risipim pe vale, să cadă broasca pe moale. A nimerit într-o claie de fîn; ura! am scăpat-o de la moarte. Vulturul morocănos s-a dus în altă parte. De-acum broasca va trăi sub ţestul ei, 400 de ani, ehei! Că aşa trăiesc ele, mult cît evul mediu, nu ca unii oameni, cît un concediu! Vine şi puiul cel mic dintr-o parte, frecîndu-se la ochi de cele-ntîmplate. Explică-i tu cum a fost, Ilie, şi spune-i să nu mai facă abuz de sonerie. Că asurzeşte iarba şi mărăcinii şi, uite, întărîtă vecinii.

Şi iar mergi şi iar mergi, numai pe jos staţii întregi! Totul ar fi fost excelent, dacă nu ni se-ntîmpla un accident. Tot bătînd atîţia cîmpi de cînd răsare pînă apune soarele, nu-i normal să ne doară picioarele? Eram la o cotitură cînd Radu zice: „Gata, eu am făcut o bătătură. Of, parcă mi-a intrat un munte-n pantof”. Atunci ne-am oprit şi, punînd toţi degetul la tîmplă, ne-am gîndit. Ne-am concentrat cît ne-am concentrat, pînă-am hotărît: ne trebuie un cal fermecat! Unul cît tot magazinul de jucării de mare, un cal care să zboare. Şi-n loc de copite, să aibă aripile potcovite. Ştiţi: ca să nu li se tocească vîrfurile prea tare şi să fie numai zimţi, cînd s-ating în zbor de stelele fierbinţi.

ZMEULE, NENOROCITULE !

Eu am un plan, cum să găsim calul năzdrăvan. Rupeţi fiecare cîte un smoc de iarbă grasă din această vale răcoroasă. Învîrtiţi-vă cu el în sîn pîn'o să ameţească văzduhul de mireasmă de fîn. Nu vedeţi cum iarba a început de miresme să fumege? Caii poveştii, care pasc pe undeva prin apropiere, or s-o adulmece. Şi vor veni, mai tare sau mai încet, ca atraşi de-un magnet. Au şi-nceput să s-arate din cîmpie: zece, o sută, o herghelie. Priviţi ce mîndreţe de cai.

— Alege-ţi, Radule, unul, hai.

— Trebuie să-l aleg, zice Radu, pe cel mai răpciugos. Aşa face-ntotdeauna şi Făt-Frumos. Ne-am aşezat atunci pe-o buturugă şi-am aşteptat să sosească şi calul cel plin de răpciugă. După un ceas s-a auzit un nechezat mic, cam cît un miorlăit de pisic. În sfîrşit, a apărut un fel de mînz bătrîn, ştirb de tot şi de tot spîn. Privea tot timpul pămîntul şi nu înainta decît cînd nu bătea vîntul.

— Ăsta e, zise Radu, calul cel slab ca gardu'. Şi încălecînd, numai ce-l vedem cu mîrţoagă cu tot căzînd. L-am ridicat cu toţii şi cu chiu, cu vai am pornit mai departe, împingînd calul, ca pe un camion hodorogit, din spate. Speram că mîrţoaga va merge aşa strîmb numai pînă după primul dîmb. Acolo unde se va scutura odată, arătîndu-şi faţa sa cea fermecată. Dar am trecut şi cel de-al o sutelea dîmb şi calul mergea tot mai strîmb. N-o să mai putem înainta, dacă n-om mînca. Dar partea cea proastă e că deocamdată n-avem nimic în traistă. Zău că n-ar strica acum nişte gîşte. Dragii mei, mi-am adus aminte de pana gînsacului, prin asociaţie de idei. „Priveşte-o cînd ţi-o fi mai greu", mi-a spus acel gînsac. Ceea ce şi fac. Nu

simţiţi un miros plăcut în nări? Razele soarelui au devenit frigări, învîrtind nu ştiu ce fel de friptură ce-ţi lasă o impresie bună în gură. Din cuptorul zării iese o tavă măreaţă. Gîştele ne-au trimis, friptă, o... raţă.

Într-un minut n-a mai rămas nimic în tavă (că raţa a fost grozavă). Tocmai atunci s-a auzit un răget ca de leu. Aoleu! „Ăsta o fi Zmeu?" Întreb, nu că mi-ar fi frică, dar ştiţi: o-ntrebare nu strică. Deodată toate lucrurile au început să tremure, ca la cutremure. Jucaţi-vă aici de-a ce vreţi voi. Eu mă duc un minut la război. „Unde eşti, zmeule? îi zic, că nu ştiu din ce cauză nu mai văd nimic." „Sînt chiar în faţa ta, între aceşti doi stejari", zise zmeul, aruncîndu-mi o pereche de ochelari. „Stai pe loc! să nu fugi în altă parte, vin să te bat, cum scrie la carte." Dar, cînd să plec, Radu îmi face scandal: „Cum pleci, nene, la bătălie fără cal?" Avea dreaptate, dar calul cel leşinat stătea tot nefermecat. Ei, comedie mare! Neavînd încotro, am luat eu calul în spinare. Zmeul era, dimpotrivă, călare.

Văzîndu-ne în felul ăsta pe noi, zmeul se dădea tot mai înapoi. Cît era el de tare şi mare îl speria o astfel de arătare. „Care eşti calul şi care eşti călăreţul?" a întrebat nătăfleţul. A căzut apoi ţeapăn în iarbă şi-a căscat de trei ori. „Ce faci, zmeule, mori?" „Mor, a răspuns el, îndreptîndu-şi faţa spre nord. M-ai speriat prea tare şi am avut un atac de cord."

Eh, şi acum ar trebui să urmeze nunta cu Zîna Zînelor, care a şi ieşit în iatac, fericită că i-am venit zmeului de hac. (Şi-a mutat palatul aici pe cîmpie, să asiste la bătălie.) E foarte frumoasă, iar o zînă ca ea, orice aţi zice, nu-i de colea. Aş putea stîrni o nuntă formidabilă, cum stîrneşte vrăjitorul furtuna. Aş pofti la ea soarele, munţii şi luna. Dar ştiţi voi, lucrurile acestea lungesc foarte mult povestea. Acum, c-am scăpat-o de cel mai teribil dintre zmei, Zîna Zînelor se va descurca şi singură-n viaţă, să n-avem noi grija ei.

Hai deci să facem cale-ntoarsă, că mai avem şi alte persoane pe acasă. Care-i drumul pe care-am venit? Acesta-i, nu vedeţi cu tălpile cît l-am tocit? Şi-n plus vîntul care zgîlţîie de uşă a presărat pe el târîţe din lună, ca dintr-o păpuşă. Ca să-l ştim, să nu ne rătăcim. Şi ca să strălucească drumul nostru, sub stele, fantastic, la noapte, cînd l-or linge vulpile de material plastic.

MĂR

Ştiţi că zînele frumoase, cînd vor, pot să-şi ascundă patul, oglinda, tot palatul într-un măr. Spun două-trei cuvinte şi, cît ţi-i castelul lor de mare, dă buzna în măr cu coarnele turnurilor înainte. Eu am dat de un măr fermecat, în care te poţi plimba în lung şi-n lat. Toată lumea a-ncăput aici, colorată ca pentru pitici. Izvoarele şi fluviile pe care le avem se află-n ea, făcute ghem. Tragi de o aţă mai albastră şi, cînd colo, pe ea, vezi că scrie „Dunărea”. Munţii se află şi ei la locul lor, spre cer ca un deget arătător. Pot să vă spun în continuare că aceşti munţi s-au format prin evaporare. Demult, de tot, în locul lor era un fel de ocean, mai adînc decît cel mai adînc lighean. Dar a bătut vîntul, a bătut vîntul, luînd mereu valurile, pînă a făcut apa una cu pămîntul. Aşa au apărut aceşti munţi de stei, care sînt uscaţi dacă pui mîna pe ei.

Unde voiam însă să ajung pe drumul cel mai lung? Munţii înalţi sînt foarte importanţi. Asta se şi vede, să se uite mai bine cine nu crede. Un urît stă lîngă un pisc ameţitor, în care sună aurul ca banii într-un ulcior. Altul trage cu un cîrlig dintr-o văgăună o blană de urs foarte bună. Şi mai departe, totul îşi are rostul lui, ce să vă mai spui!

Pietroaiele astea din jur arată cu vîrf şi-ndesat că noi le-am fabricat. Facem din lîna stelelor bidinele, vopsim noaptea casele cu ele. Batem apa pînă scoatem din ea lumina, ca din lapte smîntîna. Soarele, care e de fier, zilnic rugineşte, şi rugina lui cade pe noi de ne-ncălzeşte. Noi o strîngem în cearşafuri, umplem cu ele cîmpul şi facem să crească mai repede grîul şi porumbul. Priviţi acum la maşinile care zbîrnîie mereu şi înţelegeţi ce vă spun eu: tehnica asta e foarte

complicată, dar toată şmecheria stă într-o roată. Ea e tartorele, poţi face tot ce vrei cu ea, după cum se învîrte aşa, ori altmintrelea. Iată, pot să încerc, dacă o-nvîrt cu mîna, e cerc. Poţi să te joci pe lîngă casă pînă te strigă la masă. Dacă încaleci pe ea te duce fără să te opreşti pînă unde vrei să creşti. O aşezi culcată — e moară, macină făina toată. Îi pui deasupra o casă şi niscai aripi de carton, poţi să zbori cu ea la aerodrom. De-aia părinţii noştri, toţi, fumează şi fac roţi. Le leagă de copaci, de calea ferată, de vapoare, de şosele şi fac toate treburile cu ele.

UNU ŞI CU CELELALTE NUMERE

Fiecare dintre voi a-nvăţat să numere pînă la doi. Aici v-aţi oprit şi, de osteneală, aţi adormit.

— Aoleu, ce-i?

Dar în vis l-aţi văzut pe **3**. Era ceva, ca o namilă înfiorătoare, şi — culmea — mergea şi mai departe cu groaza: avea **4** picioare. Cînd v-aţi trezit era ora **5**; pe cîmp veneau oile de la servici. Cîte oi acum dau cu praf pe drum, parcă încondeiază un ou? Na, c-aţi adormit din nou.

— O, chiar de-aţi dormi sub pat, nimeni nu va scăpa de numărat. Numerele vă vor urmări în adormirile voastre cele mai adînci şi le veţi visa pe brînci. Deoarece ele trebuie să vă intre bine în cap — asta e. Dă-le naibii, că sînt şi importante, ca în viaţă toate celelalte.

1 este un pic peste nimic. De exemplu, floarea asta cu care eu mi-am încrucişat drumul zice: a mai trecut *unul.* Şi cu asta a isprăvit cu persoana mea şi aşteaptă să treacă prin dreptul ei *altcineva.* Noi am fost la munte — mi-aduc aminte ca azi — şi-am văzut o mie de brazi. Iepuri o sută dintr-o dată, dar asta cred că era o şmecherie a unuia, gogonată. Unul singur cred că era, care aşa de repede fugea, încît oriunde te uitai, îl vedeai.

Deci, orice ai face — hop! un număr, îţi sare ca un papagal pe umăr. Acasă, să zicem, cînd vreţi să vă jucaţi şi voi, s-aude, şi vă fac morală *un milion* de rude.

Aşa că, aflaţi: numărăm şi sîntem număraţi. Pe mine, de exemplu, mă numără ceasul deşteptător, pe la şapte, spunîndu-mi să mă duc la servici, cu limbă de moarte. (Că după aia el adoarme din nou, ori moare pînă la învierea din dimineaţa următoare). Şi soarele

mă are în socoteala lui, bineînţeles. Deocamdată sînt un număr cuminte, care la fiecare adunare îi ies. Eu simt de departe, dar nu mă doare această numărătoare. Numai bătrînii se vaietă îngrozitor, cînd li se adună cîte-o mînă, cîte-un picior. Şi atunci roagă pe cîte unul ca voi, vreun pici, să strige pentru ei: „sînt aici”.

De-aia zic: învăţaţi numărătoarea pe degete, pe fraţi, pe clanţele uşii, pe dinţi, să-i puteţi ajuta pe bunici, pe părinţi. Seara cînd vi se face patul să vă gîndiţi: unde am ajuns cu număratul? Şi să adormiţi.

ÎN CLOCOTUL PIEŢII

Aici vin teatrele de păpuşi, la anumite ceasuri, să ia morcovi pentru nasuri. Şi pentru cap, tărtăcuţe, şi pentru vulpi, târîţe.

Printre tarabele vechi e atîta gălăgie, că-ţi trece peste urechi. Dar nouă nu ne pasă: oriunde e gălăgie ne simţim ca acasă. Locul ăsta cred că este tot atît de mare cam cît o mare. Aici parcă s-a adunat tot ce mişcă în apă sau pe uscat. Melci codobelci şi raci urîţi şi goi, cărora le e totuna dacă merg înainte sau înapoi. Oamenii stropesc cu lacrimi ceapa, să crească, ori mîngîie mieii vii şi spun poezii. Poţi vorbi cît vrei, că ai unde. În prima jumătate a pieţei, toată lumea întreabă, şi în cealaltă toată lumea răspunde. În pauze se lasă o linişte ca după furtună, de se aud cum ies ridichile de lună. Sau ciupercile noi cum ies în cap cu cîte un alb fes. Copii, spuneţi-mi acum sincer, pe cuvînt de onoare, a ce miroase mai tare? — A vitamine! ...

Viorel a răspuns foarte bine. Da, cele mai multe vitamine de pe pămînt, nu la farmacie, pe tarabele astea sînt. Pentru că ele se cheamă aici măr şi piersică. Şi pe-astea le mănînci de drag, chiar de-a valma, nu ţi le dă mama ... cu palma. Uite, acest curcan zicea că dacă înghite singur tot sacul cu nuci o să crape. Acum un nene trebuie să stea lîngă el, să-l îndoape. La fiecare oră îl apucă şi-i îndeasă pe gît cîte-o nucă. Curcanul se strîmbă tot, ca de aguridă, şi crede că omul vrea sa-l vîndă în loc de clepsidră. Ce să vă mai spun despre piaţă? Seamănă cu o bucătărie plină de abur şi ceaţă. Gospodinele grăbite aleargă din loc în loc, parcă după fiecare vorbă, le-ar da-n foc. Dar şi cînd pun ochii pe cîte-o găină, atît de mult o fixează, încît o hipnotizează. Într-o iarnă am văzut o găină de-

asta hipnotizată, ţinîndu-se, cuminte, pe străzile multe, după o blană de vulpe.

Acum ca să nu ne-ntoarcem chiar cu mîna goală, hai să luăm sfecla asta dată cu vopseală. O punem acasă la unul din noi, la oricare, într-un ghiveci de floare. Şi sfecla va creşte în jos încet, încet, prin tavan, prin parchet. Iar în zilele cînd n-avem ce face, o să ne strîngem grămadă, prinzînd-o de coadă. Şi vom trage toţi de ea cît vom putea.

PE FUNDUL TUTUROR PLOILOR

Este ceasul fermecat, cînd peştii împing scoicile pe uscat. Peştii ori racii, nu ţin minte, ca să le-ncarce cu merinde. Rîme, firimituri de pîine, pentru a le trage pline în mare, mîine, făcînd să scîrţîie nisipul de pe plajă, încet, la ora patru fără un sfert. Trebuie să profităm de această tăcere teribilă, cînd nu se aude nici o chemare la vilă. La mare am fost anul trecut (scrie la carte), acum o să facem un pas mai departe. Un pas mare, chiar în mare. Hai, Mirela, nu fi supărată, încalţ-o ca pe o gheată. Una cam largă, în care ar încăpea şi casa şi strada cu băieţii şi fetele, şi tot ai putea să-i legi şireturile. Lumea vine aici s-o privească doar pe dinafară. Ce atitudine superficială! Nouă, va să zică, nu ne e deloc frică. Am băut apă multă acasă, cam cîte o litră. De-aia acum nu ne-necăm, doar ne scufundăm, ne scufundăm. Ce ne salvează e că nici unul nu ştim să-notăm. Asta ne-ajută, nici gînd, şi ne dă curaj să-ajungem mai repede la fund. Acolo vom vedea tot felul de alge amare, printre care înoată topoare. Deocamdată întîlnim numai peşti strălucind prin apă, parcă ar fi pictaţi pe fereşti. Se miră ca nişte copii că sîntem ca ei, vii. Pentru ei, am luat special în buzunare, presaţi pureci de mare, uscaţi. Obraznicii, vin şi mi-i mănîncă din palmă, frumos, cu botul, mîngîindu-mi, cu coada, cotul. Şi se ţin după noi scai, formînd un fel de imens alai. Nu, mai bine zis, un evantai. Dacă cineva se va-ncălzi, îl poate folosi. Desigur, să nu-l mişte prea furtunos, că împinge vapoarele-n adîncul primejdios. Unele au mai fost luate de talaz şi, vezi, stau răsturnate şi azi. Această corabie cu pînzele numai aţe se roagă s-o luăm în braţe... Şi, tot-aşa, ne lăsăm încet, la vale. Apa e un teren

alunecos şi foarte moale. Peştii cresc uşor prin ea, ca prin pămînt iarba. După cum era de aşteptat, fundul mării e supraaglomerat. Fel de fel de şerpi şi alte lighioane fac bule de aer şi baloane. Caii de mare tropăie peste tot, grămadă, cu covrigi de şerpi în coadă. Peştişorii se joacă cu cochilii de boabe de fasole şi caută prin bărcile înverzite busole. Nu c-ar fi ahtiaţi să afle nordul, sudul sau estul, pe ei îi interesează din busolă restul: după gradul cutiei, de perfecţionare, ştiu că afară e secolul cutare sau cutare. (Deci, tot un fel de orientare). Ar fi multe de văzut în acest loc sticlos, unde marea se termină-n jos. De ce vietăţile toate au gurile căscate? Nu e lumină aici, e un întuneric groaznic, că soarele e tocmai la dracu în praznic. De aceea, vieţuitoarele ţin deschisă gura, luminînd fundul mării cu dantura.

Ce-ar fi să fierbem şi noi o ciorbă pescărească, într-o scorbură de ţestoasă (broască)? Luaţi cu lingura, cît e fierbinte, ciorba asta bună o s-o ţineţi minte. Aşa, acum ne-am pus burta la cale — şi-n felul ăsta ieşim din mare.

SĂ ÎMBĂTRÎNIM - DE-O PROBĂ

Hai să intrăm în această cetate, din pură curiozitate. Adică pentru o zi fiecare copil mic să-şi fie lui însuşi bunic. Să-şi spună poveşti şi singur să-şi dea plin de gravitate sfaturi, pe care tot el să le creadă în taină fleacuri. Deci astăzi n-o să ne mai scapere pe nici un drum picioarele: stăm acasă şi zicem că *ne dor* şalele. Of, eu simt creştetul parcă-mi cresc din el cuie şi mai am alt junghi tocmai la mama dracului, în călcîie. Nu ştiu, aţi remarcat oftatul ? Bătrîneţea începe, aşadar, o dată cu văitatul. Iată-ne într-o lume fermecată, pe lîngă care orice poveste pare seacă şi adevărată. Din copii am devenit dintr-o dată moşi şi strămoşi şi purtăm galosi. Am văzut în viaţă atît de multe, încît, ca să nu le uităm, ne-am făcut noduri în ridurile de pe frunte. Va să zică, soarele acolo apune şi dincolo răsare, iar apa curge numai de la deal la vale. Am învăţat ghinionul nostru pe brînci, de cînd eram ţînci. De-aia la toate lucrurile rele sau bune putem da acum din cap cu înţelepciune. Ioane, tu mă auzi? Vorbim cam tare, să zicem că sîntem surzi. Ne-a rămas nasul numai pentru zile mari şi trebuie să-i punem şi lui ochelari. Pielea de pe mîini s-a cam bătucit şi ne trebuie o pereche de ochelari şi pentru pipăit.

M-am întrebat eu toată viaţa: cam cum se simte un licurici dimineaţa? Toată noaptea cu făptura lui, deşteaptă, a făcut lumină în stînga şi-n dreapta. Şi deodată îl cuprinde uimirea cînd simte că i s-a întrerupt strălucirea. Ziua n-are mai mult foc pe el decît urzicile. Dau peste el şi-l calcă, pardon, pînă şi furnicile.

Totul e clar: cînd eşti bătrîn trebuie să mergi cu maşina sau cel puţin într-un car. Eşti ca în vîrful unui

munte urcat, călcînd piatră cu piatră şi acum parcă te duci unde ai treabă cu munte cu tot odată. Face pentru greutatea asta măreaţă să trăieşti o viaţă?

Dar ne-au intrat nişte lacrimi în ochi şi ne strîng, iar bunicii noştri adevăraţi, ştiţi şi voi, niciodată nu plîng. Uite, tocmai răsare în fereastră luna — să le dăm hainele înapoi şi să le sărutăm mîna. Şi să le spunem că, aşa cum sînt, sînt cei mai grozavi de pe pămînt. Că din barba lor albă şi mare izvorăşte numai linişte şi împăcare. Dar să nu le spunem că am fost şi noi bătrîni într-o doară, dintr-o dimineaţă pînă într-o seară.

Iute înapoi pînă la copilărie, să întinerim. Şi să plîngem acolo cît poftim.

LA POLUL SUD

Noi am fost la Polul Nord, dar, după cîte aud, Polul Nord e mort fără Polul Sud. Trebuie să le vezi pe amîndouă aceste talere de ceaţă, dacă vrei să ai un echilibru în viaţă. Cîteodată simţiţi şi voi, copii, nu e aşa, că vă lipseşte ceva? Polul Sud îl simţi că nu-l ai ca zahărul din ceai. Prin urmare, fiţi gata de plecare. Aoleu, dar în port, pentru călătorie, nu ne-a rămas decît această corabie de hîrtie. Eu zic, cu puţină iniţiativă, să facem alta, de sugativă. S-o construim repede, că vremea trece şi pe drum vă explic eu de ce. Gata, catargele şi cîrmele? Trageţi acum de toate sforile şi sîrmele! Daţi-mi o pipă, să fac şi eu puţin fum, cam cît rămîne de la o salvă de tun. Vă miroase a alge şi a sare?

Aflaţi că sînteţi de trei zile pe mare. Iată, valurile cum răsar dintr-o parte şi-n cealaltă apun, şi se duc să fure de la mal săpun.

Săpun uitat dinadins acolo, pe ţărm, de copiii cuminţi şi uituci, ca să aibă marea cu ce face clăbuci.

Şi cum plutim noi aşa spre Polul Sud, apa intră în corabie, dar eu mă fac că n-o aud. Mult mai periculoasă, în acest moment, aflaţi, este corabia de piraţi. Pînă acum trebuia să se şi arate, frate. Dar nu s-aude nici un zvon, tocmai noi o s-avem ghinion! - Să n-ai ce povesti acasă, ceva fioros şi năprasnic, asta e groaznic! Ura, sîntem salvaţi! Iată corabia de piraţi! Au aflat că mergem unde ne duce curentul şi vor să ne fure subiectul. O, dragii mei marinari, hai să fugim cît mai repede şi să fim tari. Dar, vai, ei măresc, măresc viteza şi respiraţia lor ne zburleşte sufletul ca freza. Dar tocmai cînd să pună mîna pe noi, lip! corabia li s-a împotmolit în nisip. Căci sugativa noastră, vedeţi! le-a

supt marea de sub lopeţi. Parcă ne pare rău că nu ne-au prins piraţii un pic, aşa, măcar de degetul mic. Sentîmplau cine ştie ce fapte ciudate. Dar şi ei au fost nişte mămăligi şi jumătate. Acum mergem înainte în felul următor: scoţînd din corabie nor după nor. Dacă stoarcem, de exemplu, numai o lopată, se face înainte o baltă lată. Şi noi plutim mereu pe ea, la ore fixe şi la trei sferturi, de-a valma, peste dealuri şi deşerturi. Străbatem fel de fel de ţări, nu mai vorbim de cele nouă mări. E frumos să vezi insulele de mărgean, cu obiceiurile lor prin ochean. În Sahara oamenii sînt legaţi la cap c-un şervet şi mănîncă şerbet. Dar nu e chip să bea la urmă şi apă din nisip. Că unde dai şi unde crapă tocmai acolo nu-i apă. Scuturaţi peste ei o pînză mai nouă, să creadă că din rugăciunile lor a-nceput să plouă.

LA O ADICĂ

Vine leul lipa-lipa, mai fioros decît gripa. Simţiţi în inimă o căldură ca para? Asta înseamnă că sîntem tot în Sahara. Iată dihania deschide gura, ridicînd şi mai mult temperatura. Totuşi, la noi n-o să vină, pentru că la toţi ni s-a făcut pielea de găină. Şi leii, după cîte am auzit de la nişte vecini, nu se dau la pasări şi la găini.

În continuare, dragii mei, cred că o să renunţăm la jupuirea acestor lei. Blănurile le sînt grozav de bine pe trup lipite, din grumaz şi pînă la ghearele şlefuite. Şi la urmă trebuie să le cărăm în cîrcă şi, oricum, ne încurcă. Să nu mai vînăm nici tigri, nici lei, nici leoparzi, nici nimic. Eu aşa zic. Să ne retragem mai bine în a noastră corabie, care merge pe sub streşinile valurilor ca o vrabie. Ce dacă rămîne în urmă pustiul nevăzut? Nu-i primul lucru pe care-l lăsăm noi început! Gata. Unde vedeţi o mare înfigeţi iute lopata. Brr! E din ce în ce mai rece! Sîntem mai lîngă Oceanul Îngheţat, cu fiecare spaimă ce trece. Un pescăruş obosit (n-am aici un loc cald unde să-l culc) ne trimite din zbor primul fulg. Va veni în curînd şi zăpada, ehei, prin asociaţie de idei. Înseamnă ca polul se apropie, vrînd-nevrînd, acum e la o aruncătură de gînd. Vezi? a şi început să mă ningă în cap cu nori. Fulgii se-nmulţesc, ca şi stelele prin spori. Adică se sparge fulgul, că nu e de fier, şi curg din el seminţele de cer. A-ngheţat dintr-o dată şi apa bine, să ne mutăm toţi pe patine. Căci la Polul Sud nu poţi să te duci cu un cleşte de spart nuci. Gheaţa aici e groasă cît geamurile caselor toate, chituite bine şi-ngheţate. Poţi să dai cu mingea-n ea, acum şi pururea. Că n-o să sară nici un ciob, n-o să faci oceanul zob. Deci, ne apropiem printre pinguini şi degerături. Polul Sud începe cu suflatul în palmă şi cu

celelalte apucături. Daţi-mi mie ocheanul cel cu pluş nou lustruit, să văd acum unde e pămîntul uşor turtit? Că acolo cică polul vine, ca să poată sta mai bine. E punctul unde trebuie să mergem fiecare şi în loc de steaguri să punem degetul mare. Să strălucească amprentele noastre, numai semne şi linii, pînă în ochii viitorimii. Să ştie toată lumea că noi am ajuns pînă aici încă de pe cînd eram pitici. Foarte simplu am ajuns: învîrtind cîrma mereu la babord. Dar ce scrie pe tabla aceea? „Polul Nord”. Aoleu, acesta e adevărul goluţ-gol: am greşit calea exact c-un pol. La o răscruce cred că ne-am încurcat, ca un copil care cade: bum! din pat. Căci, la fiecare răscruce, aţi observat şi voi, de ce? pentru ce? — sînt două drumuri identice. Unul este cel bun, pe care trebuie să mergi înainte cu fală, şi altul e drumul de păcăleală. Noi am pornit falnici spre sud, ca să ajungem — să nici n-aud! La nordul cel gol şi sărac, pe care-l ştie după licheni orice pîrlit de copac. Dar, la urma urmei, aşa e în viaţă: te mai înşeli. Parcă oamenii mari nu fac şi ei cîteodată nişte greşeli?! Noi am pus mîna pe Polul Nord, nu e aşa? care nu e nici el de colea. Acum trebuie numai, ca s-o dregem, să punem de acord scopul cu locul. Ia să se prezinte aici un băieţel cu muşchi de oţel, care să se urce înapoi pe cuvintele noastre în sus, pe toate cîte le-am spus. Ca pe catargele unei corăbii, numai pînze şi frînghii, de care te ţii. Care eşti voinicul? Tu, Titu? Urcă-te pînă în vîrful poveştii noastre şi schimbă-i repede titlu!

FERIŢI CERUL

Da’ departe ne-am mai plimbat, nu ştiu dacă-aţi observat. Am tocit ca pe preşuri cele patru puncte cardinale, luîndu-le pe picioare. V-am dus în lună şi mai încolo, din stea în stea, pe răspunderea mea. Dar, aici, la doi paşi, cresc ciuperci sau un oraş? Hai astăzi să-l privim, că şi noi tot în case locuim, dacă stai să te gîndeşti. Mai ales noaptea şi-n timpul dintre poveşti.

Aşadar, locul a fost mai întîi desenat cu cretă şi var. Apoi s-au îngrămădit cărămida, cimentul, lemnele, fierul. Şi cînd casele au început să răsară, cineva a strigat: „Feriţi cerul!” E un zgomot surd ca de moară, plus încă o morişcă. Un Manole plin pe piept de frişcă îşi tot aşază cărămizi sub picioare şi se-nalţă. Din cînd în cînd măsoară zidul c-o aţă. Şi, tot aşa, cît ţi-i ziua de mare. Pe la etajul şapte fumează şi el o ţigare şi pe unde-o ia fumul înseamnă locul c-un creion roşu şi face coşu’. Ştiţi, chiar dacă blocurile au calorifere, pe fiecare acoperiş trebuie să fie un coş, ba chiar două, dacă se poate: pentru cuibul berzelor necivilizate (care şi acum încă se mai încălzesc cu fum). Pînă le e gata acoperişul, berzele clempăne din cioc: clac-clac! şi stau cu bagajele-ntr-un copac. O, dar eu am ajuns prea repede sus, pînă la berze mai sînt multe de spus. Încetul cu-ncetul un meşter aşază parchetul, în timp ce-n jurul lui o albină tot zboară, gîndindu-se dacă nu-i cazul să-l dea cu ceară. Nenea, ăsta, care are o şapcă de hîrtie, grozavă, de ce credeţi că se uită acum printr-o ţeavă? El e cu instalaţia de apă şi vrea să vadă, în depărtare, dacă celălalt capăt al ţevii e înfipt în mare. Fiindcă oricare robinet bun trebuie azi, pentru orice eventualitate, să aibă legătură c-un val sau un talaz. Dacă apa cumva se opreşte, înseamnă c-a intrat pe

ţeavă vreun peşte. Ce mai e şi asta? Fereastra. Pe aici se vede limpede cum vine primăvara cu iarba sau toamna cu norii — depinde în care parte zboară cocorii. Că ei sînt cei care numără clipele şi-nvîrt soarele cu aripele. Pereţii acum sînt goi, adică nemîzgăliţi de voi. Într-o bună dimineaţă aici se vor muta oameni cu tablouri în braţe, fiindcă odaia parcă n-are căldură, dacă pe pereţi nu-i ceva, vreo pictură. Eu, de exemplu, am una cu două bufniţe pe care le-am botezat Ciulniţe. Au ochii mari, toată ziua veghează de parcă fotografiază. Cît noi ne-am tot foit, casa asta aproape că s-a isprăvit. Unde-am stat adineauri e parterul, acum sîntem la etajul şapte, deasupra căruia locuieşte cerul.

CAI VERZI ŞI ÎNTÎMPLĂRI BREZE

Zilei acesteia făceţi-i un nod, să n-o uitaţi ca pe-o jucărie în pod. Veţi vedea primul film din viaţă, începeţi, va să zică, o perioadă măreaţă. Na, că m-am emoţionat şi eu ca o femeie, cu toate că sînt frecat de multe spectacole şi matinee. Da, de astăzi, acces şi voi o să aveţi la umbrele de pe pereţi.

Aflaţi că filmul, acest domn, îşi are rădăcinile în somn. Originile lui se pierd, hăt, în depărtare, cînd primul om a adormit din picioare. El a început atunci să viseze fel de fel de cai verzi şi întîmplări breze. Cînd s-a trezit era jumătate somnoros, jumătate fericit. Parcă s-ar fi tras a doua oară dintr-o maimuţă net superioară. De atunci, printre brontozauri, suliţi şi săgeţi, care fac mare vaier, filmul plutea şi el în aer. Pînă cînd un scamator fără pereche şi-a fotografiat visul şi a doua zi l-a scos din cap pe o ureche. Aşa a apărut perioada filmului surdo-mut.

Pentru că personajele se mişcau ca nişte lemne şi se-nţelegeau prin semne. Cum spuneam, filmul anterior era aşa-zisul film orb sau chior. Filmul nu numai că nu se auzea, dar nici nu se vedea.

Veneau spectatorii la cinema şi pe ecran nu apărea cineva. Nu se vedea nimeni, cum să vă zic? Nu se vedea nimic. Dar nici unul nu îndrăznea a pleca, pentru că nu era niciodată sigur dacă *s-a terminat* ori ba. Pînă cînd venea portarul: „Mai duceţi-vă şi acasă, oameni buni, că n-aţi fi nebuni”.

Astăzi filmul a evoluat într-un aşa hal încît dacă e vorba în el despre un cal, nu numai că-l vezi, dar îl şi auzi şi nu mai trebuie ca tu în locul lui să nechezi. În viitor tehnica va face asemenea cotituri, încît se tinde să poţi să şi încaleci pe el şi sa-l furi.

Ce se întîmplă în filme? Să facem acum lumină şi în această beznă legitimă. Aflaţi că e greu să spui dinainte despre ce e vorba, în cuvinte. Trebuie să vedeţi întîi filmul, măi prunci. Atunci şi nici atunci. Îi veţi vedea pe Făt-Frumos, Ileana Cosînzeana, zmei, fapte grozave, şapte pitici şi tot ce mai decurge de aici.

Iar cînd adormi la cinematograf niţel, înseamnă că vezi două filme în paralel. Unul cel de pe ecran, cu o acţiune cam plicticoasă, şi altul, visul tău, pe care ţi l-ai adus de-acasă. De aceea, pentru filmele proaste, directorii cinematografelor stau în dubiu dacă n-ar trebui să plăteşti un bilet dublu.

Dar care-o fi pricina de nu se mai stinge odată lumina? Ar trebui să înceapă matineul, în sfîrşit, de-atîta istorie am răguşit. Gata, în faţa voastră primii iepuri urecheaţi fugăresc primii elefanţi. Nu vă tot foiţi pe scaune, ci fiţi şi voi mai emoţionaţi.

CĂUTĂM O FRUNZĂ

M-a apucat un dor de frunze, în suflet şi peste tot, că nu mai pot. Hai să căutăm una, că e vînt şi că e ceaţă. Care-o găseşte primul o să aibă noroc în viaţă.

Ştiam că frunzele astea toate sînt nişte obraznice şi jumătate. Cel puţin, măturătorii de stradă, doamne, să nu le vadă. Odată unul s-a suit într-un castan pe o frînghie de viţă şi a pus în vîrful fiecărei ramuri o piuliţă. Să se oprească toate frunzele în interiorul copacului, ca într-un tub, şi să nu răsară decît cînd o da el drumul la şurub. Dar chiar şi aşa, pînă a doua zi dimineaţă pomul înflorise cu verdeaţă. Ba, mai căzuseră şi pe jos, ca în marile păduri, cinci coşuri de muguri şi firimituri. Că pămîntul ăsta e atît de gras, prinzi rădăcini sub nas. Dacă oamenii nu s-ar mişca mereu, singuri ori perechi, s-ar pomeni şi ei cu muşchi şi licheni pe frunte şi pe urechi. Însă în fiecare toamnă, e adevărat, se întîmplă ca acum, ceva neaşteptat. Hai în pădure, n-au de unde afla părinţii, să dezlegăm nodul misterului cu dinţii. Vedeţi, acum totul e pustiu, asta nu e pădurea de astă-vară pe care o ştiu. Nici o frunză — numai cîte un cuib gol se mai vede, dar din el nu poţi cînta foaie verde. Cică, dacă rupi o frunză de pe ram, pică toate. E ca atunci cînd spargi un geam. Se destramă, cioburi, cioburi, cum a observat şi Dinu, şi se face în codru un curent continuu. Păsările îşi înfoaie penele ca nişte mantale şi iau direcţii la vale. Alunecă repede sau mai lent, împinse, cum ziceam, de curent. Dar, din pene, le rămîne sufletul aici, acestor privighetori şi pitulici. Căci fiecare — ce vrei — are aici frunza ei; una mai mică sau mai mare, plus o frunză sau două şi pentru generaţiile viitoare. Pe acestea din urmă le ţin drept preşuri moi din verdeaţă: să se şteargă puii

pe picioare la intrarea lor în viaţă. Poate că am înaintat prea departe printre ramurile lustruite ca nişte coarde. De fapt, îmi şopteau ieri nişte vecini, acestea nu sînt ramuri, ci rădăcini. Copacii pîndesc o anumită zi şi atunci, deodată, toţi îşi fac vînt şi intră cu frunzele-n pămînt. Să le repare pe cele care-au ruginit şi să le ascută zimţii care s-au tocit. Ăsta ar fi, după unii, misterul; pădurea confundă uneori pămîntul cu cerul. Dar, oricare ar fi adevărul, deocamdată ei nu-i stă bine aşa de mare, şi nici o foşnitoare! Vîntul, vedeţi, îşi face treaba, dar săracul, bate degeaba. Şi e mult pînă la primăvară, cînd se întorc copacii, iar în sus, ca la un semn, învîrtindu-se pe osia lor de lemn. (Căci toţi care poartă, cît de cît, vegetaţie, trebuie să fie şi rădăcini, prin rotaţie.) Eu zic, să rugăm vulpile şi veveriţele, că ele nu s-au dus, să-şi tîrască coada printre crengi mai sus. Veveriţele în privinţa asta ar face minuni: pot fi în aceeaşi clipă în trei stejari şi-n cinci goruni. Şi dacă s-adună astfel vreo sută de cozi, ca să nu zic o mie, de departe pădurea s-ar vedea şi iarna ca de frunze, tot ruginie.

LA ŞCOALĂ, DAR NU RĂMÎNEM ACOLO

Şi, după atîta cultură generală, aş putea să nici nu vă mai duc la şcoală. Să vă las să treceţi glonţ pe lîngă ea şi să vă continuaţi viaţa la cinema. Sau să vă dau un certificat, din care să reiasă, clar, că sînteţi mai deştepţi decît, la un loc, un cal şi-un ţînţar. Că ştiţi că răsare o stea doar atunci cînd n-are nor pe ea. Că aţi primit nota zece la mare şi aţi ajuns cu lecţia dincolo de ninsoare. Totuşi, este o chichiţă: toate astea le-aţi învăţat ca pe „unde eşti, Chimiţă?”

E nevoie de o cretă, de nişte caiete şi de cerneală, din care, dacă ţi le aruncă cineva înainte, iese o şcoală. Iat-o: dacă vă uitaţi bine peste jucării şi păpuşi, se şi văd două sau trei uşi. Printre coarnele de melci se mai zăresc încă douăzeci. Fiecare seamănă cu o carte. Trebuie să le deschizi şi să le închizi tu singur pe toate.

În clasă stau copii atenţi şi se fac premianţi ori repetenţi. Primii clipesc din gene la tabla neagră, pe care sînt făcute fel de fel de desene. Ceilalţi se uită mai pe îndelete la burete. Îşi aduc aminte că buretele l-au mai văzut undeva, aşa că ei se gîndesc la mare în continuare. Copii, aici o să aflaţi o mulţime de poveşti foarte frumoase despre munţi, şi terase şi case. Totul e să ascultaţi tăcînd şi să vorbiţi în gînd. Cînd veţi auzi un clopoţel, după un ceas, să ştiţi că vi s-a dat drumul şi la glas. Puteţi da fuga afară şi acolo vă puteţi juca. Ora este pentru învăţat, iar recreaţia pentru uitat. Dacă voi n-aţi uita aşa de repede cunoştinţele folositoare, recreaţia cred c-ar fi de-o zi. Dar iată, sună după zece minute şi trebuie să alergaţi la locurile voastre foarte iute. Că urmează cine ştie ce socoteală cu cine ştie care portocală.

Cu cît creşte un om cînd se ridică în picioare? (Asta

se numeşte adunare). Unde se duce ursul după ce nu găseşte miere? (Asta se cheamă scădere).

Şi, tot aşa, venind şi plecînd, învăţînd şi uitînd şi iar învăţînd, o să vă pomeniţi că ştiţi pe dinafară şcoală după şcoală. Asta puteţi s-o observaţi singuri, uitîndu-vă nu în alte părţi, ci în cărţi.

Cărţile or să fie tot mai mari, iar pozele lor tot mai mici, întîi ca nişte păpuşi, apoi ca nişte furnici.

Cînd nu veţi mai vedea nici o poză în nici o carte, să ştiţi că aţi ajuns cu învăţatul şi cu uitatul foarte, departe.

CAPITALA BAZACONIEI

Fiindcă e mai uşor, oraşul nostru e făcut direct pe-un nor. Undeva mai departe, într-o vale fără fund, pufăie într-una o locomotivă, de ţine norul nou şi rotund. Sau strănută un vulcan, aruncînd în sus ceaţa de foc, iar un copil stă lîngă el şi-i strigă: „noroc!” Dar aici nimeni nu e răcit, fiindcă aerul e făcut dinadins din spirt. (Spirt care iese din brazi, prin acele ace care n-au în vîrf capace). Casele cu zăpadă pe chipiuri au în loc de acoperişuri schiuri. Aluneci, aluneci cu ele şi cînd te poticneşti, cazi direct în casă şi te-ncălzeşti. Lîngă foc, ascultînd geamurile ninse, stă mama cu braţele-ntinse. Iar lîngă ea toarce o pisică, producînd electricitate, cînd o mîngîi cu mîna pe spate. De-aia străluceşte casa pe dinăuntru, fără de ceaţă, de-ai trăi în ea o viaţă. Unde mai pui că lumina topeşte florile de pe fereşti, care se fac apă şi peşti. Pentru că oriunde e apă — nu e aşa? trebuie şi-un peşte care s-o bea. Dar şi afară este o lumină extraordinară.

Cineva poveştile frumoase le-a făcut aici de-a-ndoaselea. Vulturii merg prin zăpadă pe picioare, ca moşu-meu Petru, iar găinile zboară pe cer cu aripi de-un metru.

Lupul, oaia, iepurele, animalele fundamentale, intră altfel în poveştile principale.

Iepurele, de exemplu, nu mai sare în gura lupului fără să clipească, cu o precizie nemţească.

În orăşelul copiilor poţi cel mai uşor să schimbi lucrurile de la sensul lor. Să mişti orice munte care prost stă, nu ca în alte părţi unde, daca muţi un scaun, te costă. De la roţile stelelor eu pot să fur cauciucul din jur; sau să merg cu ele pe străzi ca pe o bicicletă, amintind pe la casele oamenilor cine ştie ce veste

secretă. Minunea aici pare nimic, asta vreau să zic. Ştii că un tren nu se învîrte mereu ca în viaţă pe aceeaşi cale, ce mai la deal, la vale!

Bine de noi c-am apucat să fim mici în acest oraş de furnici! Oamenii mari, cu cele mai roşii nasuri, stau în jurul oraşului călări pe ceasuri. Pe deşteptătoare ale căror limbi stîrnesc în munţi avalanşe, de-i ninge-n cap cu cocoloaşe. Cum ar mai veni la noi, şi ei, ehei! Dar nu prea încap, ce să te miri, fiindcă nu-s destul de subţiri. — Şi pînă să-şi taie mustăţile dumnealor, s-a isprăvit oraşul copiilor.

NU NE-A RĂMAS DECÎT SĂ FUMĂM O ŢIGARE

...Şi după atîta alergare, nu ne-a mai rămas decît să fumăm o ţigare. Asta e regula: tragi un fum la capul oricărui drum. Nu aţi văzut toţi bărbaţii? Puf, puf, fac prin aer şerpi, ca-n stuf. Aşadar, căruia dintre voi i se-ntîmplă o ţigare de foi? Am găsit eu prin buzunar un fir de tutun. E ceva, oricum. Îi dăm foc şi-o să-l mirosim de la şapte metri, aşa. Asta înseamnă *a fuma.* A, sînt distanţe şi mai mari pentru ţigări infinit mai tari. Fiecare om are o stea din cele de pe cer, numărate, din care trage şi el cum poate. Dar din ţigările astea, ce să zic, pufăi, pufăi şi — nimic. Privind fix spre locurile pe unde-am fost mai nainte, simţim că *ni le-aducem aminte.*

Că întîi vezi o frunză şi apoi, mergînd pe nervuri, intri din cauza ei într-o mie de păduri. Acolo iepuri mici, furnici, elefanţi, la discreţie. Caşti gura la care vrei cu mare atenţie. Puteaţi să nu vedeţi nimic cum se cuvine, dacă nu vă ţineaţi scai de mine. Şi dacă nu mîngîiaţi toate animalele alea, nu vă apuca jalea? Pe cînd aşa, aici o gheară, dincolo un stol de ape, sau de munţi, un cîrd... Are ce să vă vină, scara, în gînd cînd, vă culcaţi şi cînd căscaţi. Că, doamne, ce-am mai umblat! Nu ne-am dat în sus nici de la aer, nici de la apă, nici de la uscat. Din lac am căzut direct în puţ. Hm! Şi în puţ a fost foarte drăguţ. Am văzut cum se face apa de băut şi chiar am gîlgîit cîte-un gît. De acolo, prin ţevile firelor de iarbă, depănate ca o jurebie, ne-am pomenit tocmai în lună. Am ieşit adică mai mult decît trebuie.

Oriunde ne-am oprit, ne-am mirat de ne-am topit! De unde ia pămîntul atîta verdeaţă pentru frunze în

fiecare dimineaţă? Că noaptea frunzele sînt negre, măi băieţi. Va să zică, cineva le cară pe furiş verdeaţă-n găleţi...

Cam aşa vedem acum, privind fix prin fum. Ieşim din copilărie ca dintr-o jucărie. Sau, dacă vreţi, mai rămîneţi printre rotiţele ei albastre, dar pe spezele *voastre.* Eu nu mai pot s-o-ncui şi s-o descui nici în ruptul capului. Am văzut cocori care s-au depărtat şi scaune care s-au stricat. Nu mai pot, asta a fost prea de tot! E de-a dreptul revoltător ce încet învie cei care mor. De cînd toamna a tras în primul iepure cu tunul, încă n-a înviat de tot nici unul. Unii au ajuns la copaci, alţii sînt doar raci. Dar să vă spun adevărul adevărat: de azi m-am lăsat de mirat. Şi, în continuare, ce să faci fără mirare?

Cuprins

LUMEA - FORMAT MIC.....3
SCAMATORII, SCAMATORII, SCAMATORII. 5
LA GRĂDINA ZOOLOGICĂ.....7
CUNOŞTINŢE PESTE CUNOŞTINŢE.....9
FUGĂ CU MINGEA.....11
MAREA, O APĂ FOLOSITOARE.....13
MUNTELE CEL HODORONC-TRONC.....15
DE-A DELTA DUNĂRII.....17
PĂMÎNTUL.....19
LA CE LATRĂ GRIVEI?.....21
LA POLUL NORD.....23
ÎNTR-O POVESTE.....25
GÎŞTELE ÎN AFARĂ DE PERICOL.....27
CALUL FERMECAT, DAR NEFERMECAT BINE.....29
ZMEULE, NENOROCITULE !.....31
MĂR.....34
UNU ŞI CU CELELALTE NUMERE.....36
ÎN CLOCOTUL PIEŢII.....38
PE FUNDUL TUTUROR PLOILOR.....40
SĂ ÎMBĂTRÎNIM - DE-O PROBĂ.....42

LA POLUL SUD.....44
LA O ADICĂ.....46
FERIŢI CERUL.....48
CAI VERZI ŞI ÎNTÎMPLĂRI BREZE.....50
CĂUTĂM O FRUNZĂ.....52
LA ŞCOALĂ, DAR NU RĂMÎNEM ACOLO...54
CAPITALA BAZACONIEI.....56
NU NE-A RĂMAS DECÎT SĂ FUMĂM O ŢIGARE.....58

Redactor responsabil: IOANA RICUS
Tehnoredactor: CONSTANŢA VULCĂNESCU
Dat la cules 30,05,1966, Bun de tipar 10,11,1966 apărut 1966.Co-
manda 7199. Tiraj 40.140. Broşate 35.100 + legate 5.040, Hîrtie offset
A.T. 12.656, C.Z. pentru bibliotecile mici 8 R-93.

Tiparul executat sub comanda nr. 3445 la Întreprinderea Poligrafică „13 Decembrie 1918”, str. Gr. Alexandrescu nr. 89-97, Bucureşti, Republica Socialistă România
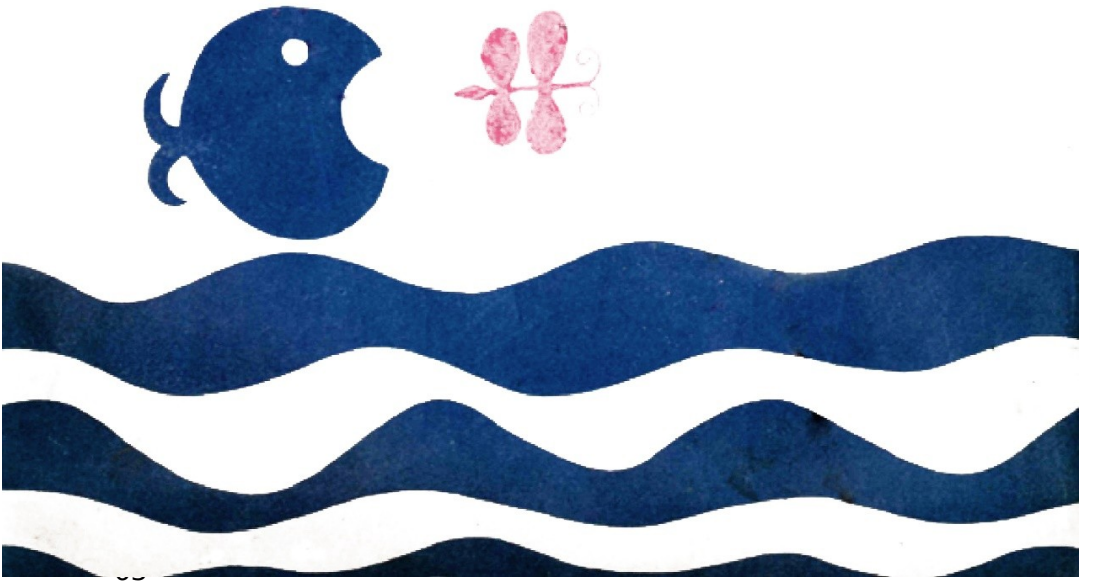
Ilustrații de SABIN BĂLAȘA